

Hastalığımızın Nedeni Aşırı Deregülasyon mu?*

David R. Henderson

Ekonomist | Hoover Enstitüsü

Çeviren: Hayrettin Özler

liberal düşünce Yıl 18, Sayı 72, Güz 2013, s. 9-16.

Los Angeles Times'ın muhabirlerinden Peter G. Gosselin'in 16 Temmuz tarihli "haber analizi" "Amerikalılar Serbest Piyasaya İnancı Yitiriyor Olabilirler" başlığını taşır, yanı başında *Washington Post*'un Pulitzer Ödüllü köşe yazarlarından Steven Pearlstein'in 1 Ağustos tarihli makalesi "Görünmez Ele El Sallayın" başlığını taşıyordu.

Ekonomi muhabirliğindeki bu yeni eğilim aslında *New York Times* ekonomi muhabirlerinden Peter S. Goodman'ın 13 Nisan tarihli "Serbest Piyasalar Havarisine Yeni Bir Bakış" adlı yazısıyla başladı. *Cato@Liberty Blog*'unda enine boyuna incelediğim Goodman'ın bu makalesinin ana teması, sadece Milton Friedman hakkında değil, iktisat düşüncesi ve ABD ekonomisinin durumu hakkında da yanlış bilgiler ile doludur. Daha yeni yazılar da bu çizgide ortaya çıkmaktadır. Ve hepsi de yanlıştır.

Pek çok gazeteci ABD ekonomisinin 1970'lerden bu yana hayli serbest olduğunu, ve çok az düzenlendiğini, bu yasal düzenleme yokluğunun piyasaların başarısız olmasına neden olduğunu, yasal düzenleme konusunda çok az bir ittifakın olduğunu, ve artık bu ittifakın da zayıfladığını iddia etmektedirler. Bilhassa, ABD ekonomisi 1930'ların *New Deal*'ından önceki zamanlardan beri serbest değildir. Hatta 1930'lardan önce bile –ekonomik özgürlük ve devlet düzenlemesinin bir bileşimi olan– "karma" bir ekonomi idi, ve Franklin

* "Are we Ailing from Too Much Deregulation," David R. Henderson, *Cato Policy Report*, Kasım/Aralık 2008, Cilt XXX, No 6, s. 1, 6-8. Metnin orijinali için bkz. <http://www.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/policy-report/2008/11/cpr30n6.pdf>

Roosevelt'in *New Deal*'ı bu "karışımı" esaslı seviyede serbestlikten düzenlemeciğe doğru çevirmiştir. Geç 1970'ler ve 1980'lerin serbestleştirmeleri *New Deal* ile getirilen ve onu önceleyen düzenlemelerin bazılarını iptal etti, fakat sözüm ona deregülasyon dönemindeki düzenlemelerin net miktarı Ulusal İyileştirme İdaresi (National Recovery Administration) sonrasının *New Deal* dönemindekinden çok daha fazlaydı. Dahası, bu makalelerin işaret ettiği görünüşteki "piyasa başarısızlıkları"nın çoğu şu iki kategoriden birine düşer: Bu başarısızlıklar, ya hiçbir şekilde piyasa başarısızlığı değildir, hatta piyasa başarısızdır, ya da onlar hükümet düzenlemesinden doğan başarısızlıklardır. Ayrıca, uzlaşma düzenlemeden serbestleşmeye doğru kaymamıştı: Deregülasyon lehinde hiçbir zaman bir uzlaşma olmadı. 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında iktisatçılar arasında ve azınlıkta kalan bir grup siyasetçi arasında deregülasyon lehine bir uzlaşma vardı, ama siyasetçilerin çoğunluğunda bu uzlaşma hiçbir zaman olmadı. Nihayet, son birkaç yılda ABD ekonomisinde yaşanan problemlerin çoğu hükümet kontrolü aleyhine ve iktisadî özgürlükler lehine gerekeceyi güçlendirmektedir. Biraz ayrıntıya girelim. Pearlstein şöyle yazar:

Son 25 yılda, ABD açık, serbest ve düşük oranda vergilendirilmiş piyasalara iman etmiştir, ve bu süre zarfında bu modelin ekonomik çıktıyı artırdığı ve iktisadî verimliliği iyileştirdiği hususundaki kuşku azdır. Fakat, Amerikalılar aynı modelin koruma, hakkaniyet, ekonomik güvenlik, ve çevrenin sürdürülebilirliği gibi daha çok değer verdiğimiz diğer bazı konularda daha az becerikli olduğunu fark etmektedirler.

Bu iki cümlelik paragrafta iki temel problem vardır: Birinci cümle ve ikinci cümle.

Bir Deregülasyon Çağı mı?

Birinci cümleye bakalım. Son 25 yıl boyunca "düzenlenmemiş piyasalar" mı dediniz? Yeni yasal düzenlemeleri kaydeden *Federal Register* (Resmî Gazete) 1977'den 1980'e kadarki Carter yıllarında yıllık 72.844 sayfa gibi bir ortalama yakalamıştır. Bunlar muhtemelen, Pearlstein'in 25-yıl standardına göre, günümüz Amerikalılarının açık, düzenlenmemiş piyasalara "iman" etmedikleri son zaman dilimi idi. Sonrasında bu ortalama, Reagan döneminde 54.335'e düştü, Birinci Bush döneminde 59.527'ye, Clinton döneminde 71.590'a, ve nihayet *laissez-faire*'in büyük havarisi George W. Bush döneminde 75.526 rekor seviyesine yükseldi. Hükümetlerin serbestleştirmeye gittiklerinde bunu *Federal Register*'da ilan etmek zorunda oldukları da doğrudur, ve bu sayfaların bazıları gerçek deregülasyonu temsil etmektedir. Fakat bu sayfaların çoğu, hangi başkan iktidarda olursa olsun, yeni düzenlemelerden

oluşmaktadır. Yani, bırakın düzenlemelerden uzaklaşmayı, ABD ekonomisi, Pearlstein'in sözüm ona 25 yıllık hafif düzenlemeler döneminde bile, gittikçe daha fazla yasal düzenleme altına alınmıştır.

Elbette, *Federal Register*'daki sayfaların sayısı yasal düzenlemelerin oldukça kaba bir ölçütüdür. Fakat bu, güvenmek zorunda kaldığımız tek ölçek de değildir. Mercatus Center ve Weidenbaum Center'dan Veronique de Rugy ve Melinda Warren'in hazırladığı "Düzenleyici Kurum Harcamaları Yeni Bir Zirve Yaptı" başlıklı Ağustos 2008 tarihli bir rapor, 1980 ve 2007 arasında, -yaklaşık olarak Pearlstein'in 25 yıllık "düzenlenmemiş" diye etiketlediği yıllar- ABD düzenleyici kurumlarında çalışan tam zamanlı personel sayısının yüzde 63 oranında bir artışla, 146.139'dan 238.351'e yükseldiğini hesaplamıştır. Aynı zaman diliminde, ABD nüfusu sadece yüzde 33 oranında bir artışla, 226,5 milyondan 301 milyona yükselmiştir. Dahası, Rugy ve Warren'a göre, ABD hükümetinin sadece yasal düzenlemeler için harcadığı para (çok daha fazla miktardaki, uyum maliyetleri hariç) 13,5 milyar dolardan 40,8 milyara dolara yükselerek, üçe katlanmıştır (bütün rakamlar 2000 yılı dolar değerine göre). GSYİH'nın bir yüzdesi olarak, düzenlemeye harcanan miktar yüzde 0,26'dan 0,35'e çıkarak yüzde 35'lik bir artış göstermiştir. İşte bu bir deregülasyondur.

Birisi, burada farklı düzenleme türleri arasında fark gözetmemiz gerektiğini ileri sürebilir. "Ekonomik düzenlemeler" deyince insanlar ekseriyetle yeni işletmelerin piyasaya girişi üzerindeki kısıtlamalar ya da fiyatlandırma yaparken hükümetten izin alma gerekliliğini kastederler. Eğer bu kastetikleri şey ise, ekonominin önemli bazı sektörlerinde bugün 1970'lerin son yıllarına göre daha az devlet düzenlemesi olduğunu söylemek için yeterli nedenimiz vardır. Federal düzeyde önemli serbestleştirmelerin yapıldığı beş büyük sektör hava, kara ve demiryolu taşımacılığı, petrol ve doğal gaz olarak sayılabilir. Ve hakikaten, daha sonra göreceğimiz gibi, bu serbestleştirmelerin net olarak iyi etkileri olmuştur.

Bu yeni deregülasyonun doğası neydi? En yüksek büyüme "iç güvenlik" adı verilen sektörde gerçekleşmiştir, bu sektörde yasal düzenleme harcamaları 1980'de 2,9 milyar dolardan 2007'de 16,6 milyar dolara beş kattan fazla yükselmiştir (rakamlar 2000 yılı reel dolar kuruna göredir). İkinci en yüksek büyüme finans ve bankacılık düzenlemelerinde gerçekleşmiştir, harcamalar neredeyse üçe katlanarak, 725 milyon dolardan 2,07 milyar dolara yükselmiştir. Birlikte ele alındığında iç güvenlik, finans ve bankacılıktaki düzenlemelerin toplam maliyeti günümüzde federal regülasyon harcamalarının yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

Piyasalara Karşı Devlet

Pearlstein'in ikinci cümlesi de hatalıdır. Serbest piyasalar korumayı, hakkaniyeti, ekonomik güvenliği ve çevresel sürdürülebilirliği sağlamada hükümetlerden çok daha başarılı olmuştur. Bu dördünden üçü için, sebep basittir. Pearlstein'in kendisinin de yukarıdaki alıntıda kabul ettiği gibi, ekonomik özgürlükler ekonomik büyümeye yol açar, ve ekonomik büyüme daha fazla koruma, daha fazla ekonomik güvenlik ve çevre kalitesi için daha fazla talebe yol açar. Koruma ve çevre kalitesi ekonomistlerin ifadesiyle "normal mallardır". Reel gelirimiz arttıkça onlardan daha fazlasını isteriz. Yirminci yüzyılda reel gelirimiz arttıkça, biz işçiler/çalışanlar daha fazla güvenlik talep ettik. Ve bunu elde ettik. Ekonomist W. Kip Viscusi'nin *The Concise Encyclopedia of Economics*'te (İktisadın Kısa Ansiklopedisi) yayınlanan "İş Güvenliği" bölümünde belirttiği gibi, ABD'de kişi başına yıllık harcanabilir gelir 1933'teki 1.085 dolardan 1970'te 3.376 dolara yükselmiş (bütün rakamlar 1970 fiyatlarıyla), işten kaynaklanan ölüm oranı her 100 bin işçi için 37 gibi bir seviyeden 18'e düşmüştür. Dikkat edin, bu rakamların hepsi 1970'te başlayan İş Güvenliği ve Sağlığı İdaresinden önceki dönemlere aittir. Bu o kadar da şaşılabilecek bir şey değildir. Çalışanlar olarak belli bir riski almak için ısrarcı olduğumuz sigorta primi ile bizler güvenliğe duyduğumuz talebi ifade ederiz. Reel gelir yükseldikçe, bu ücret primi de yükselir. İşverenler riski azaltarak, yani güvenliği artırarak bu risk priminin bir kısmından kaçınmayı daha hesaplı bulur. Kısacası bir "güvenlik piyasası" vardır ve var olmaktadır.

Çevre sağlığı için de benzer şeyler geçerlidir. Belli bir gelir seviyesini geçince, çevresel kalite kesinliğe yakın bir ölçüde normal bir maldır, yani gelirleri yükseldikçe insanlar daha fazlasını isterler. Fakat talep arzı garanti etmez. Neden etmez? Temel nedenlerden biri çevrenin "orta malı (commons)," yani kimsenin sahip olmadığı ama herkesin kullanabildiği bir kaynak olmasıdır. Garret Hardin'in 1968 tarihli klâsikleşen makalesi, "The Tragedy of the Commons"da (Orta Malların Trajedisi) işaret ettiği gibi, eğer bir kaynak kimsenin mülkü değilse aşırı kullanıma maruz kalacaktır, çünkü hiç kimse aşırı kullanmamak için bir müşevviğe sahip değildir. Bariz çözümlerden birisi, orta malını mümkün olduğu ölçüde özel mülkiyete çevirmektir. Bu nehirler, göller ve araziler için uygulanmış, ancak hava ve okyanuslar için uygulanması zor bir çözümdür. Fakat kesinlikle, özel mülkiyete doğru şu ana kadar ulaştığımız noktadan daha ileriye gidebiliriz, İskoçya'da olduğu gibi. İskoçya, tesadüfî olmayan bir şekilde, bozulmamış nehirlerle sahiptir. Şu ironiye dikkat edin. Pearlstein'in aksine, talep ettiğimiz çevresel kaliteye sahip olamamamızın nedeni aşırı düzenlemelerin özel mülkiyeti engellemesidir.

Ekonomik açıdan güvenliğe gelince, bizler zenginleştikçe daha güvende oluruz. Ve, Pearlstein'ın da kabul ettiği gibi, ekonomik özgürlükler zenginlik yarattıkça kaçınılmaz olarak güvenlik de yaratmaktadır. Fiilen, Amerika'da bugün hiç kimsenin açlıktan ölme kaygısını duymaya ihtiyacı yoktur. Bu kısmen refah devleti sayesinde, ancak büyük ölçüde göreceli olarak serbest piyasanın yarattığı zenginliklerden ötürüdür. Elbette, “ekonomik güvenlik” ile, eğer Pearlstein kişinin gelirinin asla düşmemesi kesinliğini kast ediyor ise, piyasaların bunu gerçekleştirmeyeceği konusunda haklıdır. Ne de hükümetçe yapılan düzenlemeler bunu sağlayabilir. Ekonominin para arzı, yüksek tarifeler, yüksek vergiler, ve ücret oranlarını yüksek tutan regülasyonların hepsi Büyük Buhran'a veya onun uzunluğuna katkıda bulunmuştur.

Özgürlük ve Hakkaniyet

Pearlstein ekonomik özgürlüklerin hakkaniyetle sonuçlanacağına karşı çıkar, fakat bu doğrudur. Hayatta en hakkaniyetli olan şey, insanların ektiğini biçmesidir, iyi kararlar verdiklerinde yarar sağlamak ve kötü kararlar verdiklerinde ecrine katlanmak. Piyasalar her gün bu hakkaniyeti yaratırlar. Pearlstein'ın tezini ironik kılan şey, makalesinin bir köşesinde, “hükümetin piyasaları aşırılıklarından kurtarmak için ve finansal sistemin bir çöküşünü engellemesi için müdahale etmek zorunda kaldığını” yazmasıdır. Eğer gerçekten bunların aşırılıklar olduğuna inanıyorsa ve hakkaniyet istiyorsa, neden gerçekten de hükümeti insanları hatalarından kurtarmaya çağırılmaktadır? Hükümetin kurtardığı insanlardan bazıları çok zengin insanlardır ve bu zenginliklerini fazlasıyla hükümetin kurtarma operasyonu sayesinde koruyacaklardır. Bu kurtarma operasyonu için vergi ödeyen insanların pek çoğu orta gelirden insanlar olup, sorumlu bir şekilde davranmışlardır. Pearlstein'ın hakkaniyetten anladığı şey nedir acaba?

Gosselin makalesinde, “insanları daha fazla yasal düzenleme yanlısı olmaya iten” üç faktörü detaylandırır –yüksek benzin fiyatları, konut fiyatlarındaki düşme, ve son on yılın çoğu kısmında menkul kıymet piyasalarının kasvetli performansı. Eğer Gosselin sadece bu faktörlerin insanları daha fazla yasal düzenleme yanlısı olmaya ittiğini söylüyorsa, kısmen haklı olabilir. Ancak o bundan fazlasını söyler. Öyle görünüyor ki, Gosselin bu üç faktörü piyasa yetersizliği olarak görenlerin tarafını tutmaktadır. Benzin fiyatları konusunda, çoğu ekonomistin bu fiyatları “artan küresel talebi global sınırlı arzın karşılayamamasına” bağladığına işaret etmekle beraber, o bu gerekçeyi “fiyat yükselişlerinin dünya genelinde sadece yüzde 1 oranında aratan taleple ayarsız bir seyirde” olduğunu savunarak reddetmektedir. Ancak Gosselin talep ile

tüketimi karıştırmaktadır. Çok az artan şey petrol tüketimidir. Talep tüketimden çok daha fazla artmıştır. Fiyatlar bu yüzden artmaktadır. Ekonomiye giriş derslerinde standart egzersizlerden biri, öğrencilere arzın pek esnek olmadığı ve talebin çok fazla yükseldiği durumda, fiyatların da çok yükseleceğini, ve gerçekte üretilen ve tüketilen miktarın çok az yükseleceğini göstermektir. Dünya petrol piyasasında olan şey budur. Peki, küresel petrol arzı neden bu kadar sınırlıdır? Tümü bütünüyle yasal düzenlemelerden kaynaklanan üç temel faktör vardır. Birinci faktör OPEC'tir, petrol arzını düzenleyen bir hükümetler örgütüdür. Sırası gelmişken, OPEC, Başkan Eisenhower'ın OPEC'i kuran ülkelerden yapılan ithalata karşı ayrımcılık yapan, petrol ithalatını düzenleme girişimlerine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. İkinci faktör dünyadaki neredeyse bütün petrol üreticisi ülkelerin hükümet tarafından işletilen petrol sanayilerine sahip olmasıdır. Üçüncü faktör ABD hükümetinin petrol arama için deniz sondajına ve Arktik Ulusal Doğal Yaşam Sığınağında petrol çıkarma çabalarına karşı kısıtlamalar getirmesidir. Bu kısıtlamalara karşı olmak veya olmamak bir yana, bunların petrol arzını sınırlandırdığı bir gerçektir, ve bu yüzden, petrol fiyatlarının aksi durumda olabilecek seviyeden daha yüksek olmasına neden olmaktadır.

İlginçtir ki, Gosselin en serbest veya yakınlarda serbestleşmiş ekonomi sektörlerinin çoğundaki büyük fiyat düşüşlerini tartışma dışında bırakmaktadır: bilgisayar (bilgisayar endüstrisinde çok az düzenleme vardır) ve tekstil (tekstilde serbest ticaret yönünde önemli bir değişim olmaktadır).

Fannie, Freddie, ve Konut Çöküşü

Konut fiyatları meselesinde, Gosselin "konut fiyatlarındaki artışın ve son günlerdeki çöküşün ipotek piyasasının neredeyse hiç düzenlenmemiş köşesinden –riskli borçlanmalardan– doğduğunu" iddia eder. Oysa gerçekte bu problemin çoğu yasal düzenleme kaynaklıdır. Jeffrey Hummel ve ben *Investors' Business Daily*'de ("Blame the Feds, Not the Fed, For Subprime Mortgages," 23 Mart 2008) bunun nasıl olduğunu detaylandırdık. Federal hükümet düzenlemeleri üç şekilde buna katkı sağlamıştır. *İlkin, federal hükümet konut fiyatlarındaki şişmeye ahlâkî zarara yol açacak sebepleri desteklemek suretiyle neden olmuştur: İnsanlar risk almaktadırlar çünkü işler yolunda gitmezse başka birilerinin zararın bir kısmını üstleneceğini bilirler. Federal hükümetin yarı özerk ipotek kuruluşlarının üçü de –Fannie Mae, Freddie Mac, ve Ginnie Mae– ipotek alıp satmaktadırlar. 2008'in başlarında var olan ipoteklerin toplam 15 trilyon dolardan biraz daha fazlasının, yaklaşık üçte biri, Fannie Mae, Freddie Mac, Ginnie Mae, Federal Housing and Veterans Administration (Federal Konut ve Sa-*

vaş Gazileri İdaresi) ve ipotekleri *sübvansiyon eden diğer hükümet kuruluşlarının sahipliğindedir* ya da bu kuruluşlarca menkul kıymetleştirilmiştir.

Fannie Mae ve Freddie Mac söz konusu dönemde artık hükümet kuruluşları *değillerdiyse de*, hükümet tarafından desteklenen girişimlerdi. Onların yeniden paketlenmiş kredilerini satın alan pek çok alıcı, bu nedenle, zımnî bir federal hükümet garantisini varsaydılar. Bu varsayım, bugün bildiğimiz gibi, bütünüyle ve ziyadesiyle doğru idi. Bu örtülü garanti borç verenlerin gereğinden az inceleme yapmalarına neden oldu ve bu da konut fiyatlarının yukarı doğru seyrine yardım etti.

Konut fiyatlarındaki yükselişe federal hükümetin sağladığı ikinci katkı Community Reinvestment Act (Kamu Yararına Yeniden Yatırım Yasası) idi. 1977’de kabul edilen ve 1995’te kuvvetlendirilen bu yasa bankaların aksi durumda kaçınacakları yüksek-riskli bölgelerde kredi vermelerini icap ettirir. Yasaya uymakta yetersiz kalan bankalar ceza öderler ve birleşme ve şube sayılarını artırma izni almada daha zorlanırlar. Texas Üniversitesi ekonomistlerinden Stan Liebowitz’in işaret ettiği gibi, bir Fannie Mae Vakfı yayını “izin verilen en esnek kredi açma kıstaslarını” takip eden bir ipotek kredi kuruluşuna hevesle dikkat çekti. Bu kredi kuruluşunun düşük gelirli insanlara verdiği borçlar 2003 yılında 600 milyar dolara ulaşmaktaydı. Adı mı? Birleşik Devletler’in en büyük ipotek kredisi satıcısı ve gevşek kredilendirme pratikleri yüzünden en zor durumda olan bankalardan birisi, Countrywide.

Son olarak, Aralık 2005’te bankacılık düzenleme kuruluşu (Comptroller of the Currency) tarafından yapılan ve pek fark edilmeyen bir düzenleme değişikliği tetiği çekti. Kuruluş, çoğu kart için en azından % 50 ve diğerleri için % 100 kadar artışlara neden olarak, bankaların kredi kartı borçları için asgarî ödeme tutarlarını şart koşmasını zorunlu hale getirdi. En riskli ipoteklere sahip olan pek çok kişi için, kredi kartlarında daha yüksek aylık ödeme yapmak bir sorundu. Bu düzenlemeden önce pek çok insanın önceliği ipotek ödemeleri iken, yeni düzenleme pek çok borçluyu kredi kartı ödemelerini önceliğe almalarına neden oldu. Böylece, *düzenleme kurumunun* regülasyonda görünürde ufak bir değişikliği bazı ipotek borçlularının yükümlülüklerini yerine getirememeleri gibi niyet dışı bir sonuca yol açtı.

Bu, elbette, özel işletmelerin kötü hükümet politikaları neden olmadıkça aptalca hiçbir şey yapmayacakları anlamına gelmez. Kesinlikle, özel sektörde pek çok oyuncu kendi ve başka insanların parasını saçma sapan şekillerde riske atmaktadır. Ancak, bu riskli krediler karmaşası konusunda, regülasyon ve hükümet sübvansiyonlarının kabahatin çoğunu hak ettiklerini söylemek yanlış olmaz.

Regülasyonun Başarısız Olma Nedeni

İlâveten, bahsettiğimiz dört makalede göze çarpan bir eksiklik regülasyonun neden işe yarayacağına veya deregülasyonun nasıl başarısız kalacağına dair bir açıklamadır. Petrol ve konut piyasalarında yasal düzenlemelerin ne kadar kötü işlediğine dair kanıtları hali hazırda sundum. Fakat söylenecek daha çok şey var. Yasal düzenlemelerin genelde kötü işlemelerinin iki temel nedeni var. Biri, regülatörlerin işlerden anlamak için çok az müsevviğe sahip olmasıdır. Gerçekten de, düzenlemeleri başarısızlıkla sonuçlanınca, onlar bu gerçeği daha fazla güç ve daha fazla düzenlemeye bir gerekçe olarak sunarlar. Bu argüman, şaşılacak derecede bir sıklıkla, işe yaramaktadır. İkinci neden, düzenleyici kuruluşlar sıklıkla siyasal olarak güçlü olanlar tarafından ele geçiriliyorlar, ve rekabeti engellemek için kullanılıyorlar. Örneğin, konut finansmanındaki son zamanlardaki düzenlemeler, ipotek aracılarının lisanslandırılmasını gerektiriyor. Bu ipotek aracılığında rekabeti azaltacak, ve mevcut ipotek araçlarının gelirlerini artıracaktır.

Ve deregülasyonun faydalı etkilerine dair güçlü kanıtlarımız var. Örneğin, uçak biletleri, Brookings Enstitüsü ekonomistlerinden Clifford Winston ve Steven Morrison'a göre, yasal düzenlemelerin devamı durumunda olacakları seviyeden % 22 daha ucuzdur. Brookings ekonomistlerinden Robert Crandall ve Mercatus ekonomistlerinden Jerry Ellig 1990'ların son yıllarında hesapladılar ki, düşük fiyatlı uçak biletleri kalite ve ikramdaki azalışlar hesaba katıldığında, yolcuların bir yılda temiz bir 19 milyar dolar tasarruf etmesini sağladı. Diğer bir deyişle, çoğumuz düşük fiyatları yüksek fiyatlara, daha çok yiyeceğe ve daha boş uçaklara tercih ediyoruz. Hoover Enstitüsü ekonomistlerinden Thomas G. Moore'a göre, kara taşımacılığında serbestleştirmenin başladığı yıldan önceki 1977 ile 1982 arasında, enflasyona göre ayarlanmış karayolu taşımacılığı ücretleri % 25 düştü ve hizmet kalitesi arttı. Ve elbette, Carter ve Reagan'ın başkanlığı döneminde petrol ve benzin fiyatlarının kontrol edilmemesi nedeniyle, dünya petrol fiyatlarındaki artış baskı altına alınmaktansa müşterilere yansıtılarak, 1970'lerdeki zaman öldüren yakıt kuyrukları tekrar ettirilmemiş oldu.

Gosselin'i yorumlarken merhametsiz olduğum muhtemeldir. Belki de onun sesi ekonomik özgürlüklerden keyfi kaçan Amerikalıların ses tonunu yansıtıyordur. Fakat, başka her neyi yaparlarsa yapsınlar, ekonomi yazarlarının gerçeği doğru tespit etmeleri gerekmez mi? Ve öne geçen üç gerçek şudur: (1) biz bir hafif düzenleme dönemine hiç sahip olmadık, (2) deregülasyon başarısız olmadı ve (3) yasal düzenleme her şeyi daha kötü yapar.